

הלכות הדף היומי

מסכת מועד קטן

תוכן

- א. מושכין את המים מאילן לאילן ובלבד שלא ישקה את כל השדה ... אם היתה שדה מטוננת מותר.....1
- ב. כשאמרו אסור להשקותן במועד לא אמרו אלא בזרעים שלא שתו מלפני המועד ..2
- ג. ואם היתה שדה מטוננת מותר ואין משקין שדה גריד במועד.....3
- ד. מרביצין ... אבל לא במועד.....3
- ה. מרביצין ... בשביעית ... מרביצין שדה לבן בשביעית כדי שיצאו ירקות למוצאי שביעית.....4
- ו. צדין את האישות.....4
- ז. הפריצה ... ובשביעית בונה כדרכו.....4

דף ה:

א. מושכין את המים מאילן לאילן ובלבד שלא ישקה את כל השדה ... אם היתה שדה מטוננת מותר

כשם שמותר¹ באופן בו אין בכך טירחא יתירה, להשקות בית השלחין כלומר שדה שדרושה בה השקיה, ואינה מסתפקת במי גשמים שדינה נזכר לעיל דף ב. כך שדה האילן שצריך הרבה מים מותר להשקותו. באופן שמושכין² את המים מאילן לאילן, כלומר כשעשו סביב האילן לפני המועד³, חפירות למלאות המים, ימלא אותם חפירות מברזי ההשקיה, ושוב אין בזה טורח הרבה לעשות חריץ שימשכו בו המים מאילן לאילן.

אולם שדה שעשויה חריצין הנמשכין מאמת המים או שכשפותחין את ברזי ההשקיה⁴ ומביא מים בשדה הושקתה השדה כולה, אם השדה אינה צפופה, ונטועה עשרה אילנות לבית סאה בלבד⁵, אסור⁶, ואף שע"י ההשקאה יהא

¹ שו"ע ונו"כ תקלוז ז

² מ"ב שם כו

³ שהרי במועד אסור כמבואר לעיל דף ד: שאין עושין עוגיות

⁴ הזו"א או"ח קלד א

⁵ ביאור הלכה שם ד"ה מאילן לאילן

⁶ שהרי אינו דהר האבד שגם אם לא ישקה כולה אלא רק סביב לאילנות לא יהיה בכך הפסד. מ"ב שם כז

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת מועד קטן

הרוחה לאילנות אין מתירין טירחא רבה בשביל הרוחה, ואף אם אין בה זרעים וירקות רק אילנות. אלא עושה הריצין חדשים קטנים בלא טורח ממעין – לאילן הראשון, ומאילן לאילן ואין משקה אלא סביבות האילן שממלאין את העוגיות שסביבם⁷.

וכשאי אפשר למשוך מאילן לאילן בלא טורח, מותר להשקות כל השדה שהרי זה דבר האבד⁸. אבל שדה הנטועה בעפירות של יותר מעשר אילנות לבית סאה, מותר להשקות את כל השדה כולה.

שדה אילן לחה י"א⁹ שמותר להשקותה וי"א¹⁰ שמותר להשקותה רק אם התייבשה.

וכתב בחזו"א¹¹ פרדסים שלנו אם הגיע זמן לשתות במועד, ונפסדין אם לא ישקה מותר להשקותן ע"י צנורות המים הנמשכין מהבריכה המתמלאת ע"י צנורות הנמשכין מהמעין ע"י משאבה מכיון שא"א למשוך מים מאילן לאילן ועוד שבדרך כלל רצופין יותר מי' לבית סאה.

ב. כשאמרו אסור להשקותן במועד לא אמרו אלא בזרעים שלא שתו מלפני המועד

כבר נתבאר לעיל דף ב. ששרה¹² גינה מרשאה עציצים שבבית או בחוץ וכדומה הזקוקים להשקיה במערכת השקיה ואינם מסתפקים במי גשמים, מותר להשקותה, וכ"ש אם משקה במערכת השקיה שאין צורך אלא לפתוח את הברז¹³, ודוקא אם התחיל¹⁴ להשקותה קודם המועד, שכיון שהתחיל להשקותה קודם לכן, אם לא ישקנה עכשיו יפסדו¹⁵, ועוד גם בצמחים שייפסדו מכיון שהשקה אותה קודם המועד אינה צריכה השקיה מרובה

⁷ חזו"א או"ח סי' קל"ד סק"ז.

⁸ חזו"א שם סק"ד

⁹ דעת הרמב"ם וטעמו שכיון שהיתה לחה במים מקודם אין בה טורח יותר ע"י ההשקאה. מ"ב שם כח

¹⁰ דעת רש"י, ובהזו"א כתב או"ח קלד הו שאין להתיר גם לרמב"ם אלא בהתייבשה

¹¹ או"ח סי' קל"ד סק"ד

¹² שו"ע ונו"כ תקלו א

¹³ חזו"א סי' קל"ד סק"ד, בה"ח סק"ג

¹⁴ בביאור הגר"א שם כתב על הלכה זו ו"הוא מתני' שם ו' ב' וזכראב"י ופי' זרעים שלא כו' ר"ל בבית השלחין וכמ"ש המ"מ דכולה מתני' בבית השלחין וכ"מ מפירש"י שם וכ' הרי"ף דהלכה כראב"י ואף על גב שהוא יחיד במקום רבים משום דרב יהודה שם דקאמר ואם היתה כו' כוותיה והג"מ כ' משום דמשנת ראב"י קב ונקי והוא שיטת התוס' לפסוק בכ"מ כראב"י ואין שיטת הרי"ף כן"

¹⁵ טעם רש"י

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת מועד קטן

בעת, ולכן מותר שלא יפסדו, אך אם לא השקה אותה צריכה השקיה מרובה בעת, והרי זו טירחא יתירא שאסורה אף במקום הפסד¹⁶.

והכל לפי תכונות הקרקע או סוג הצמחים כשיש חשש שללא השקאה תפסד¹⁷, ואם אינו יודע, לא ישער בדעתו אל יוועץ באנשי מקצוע¹⁸. אבל אם לא התחיל¹⁹, לא יפסד ע"י איחור איזה ימים, ואסור.

ג. ואם היתה שדה מטוננת מותר ואין משקין שדה גריד במועד

שדה בית השלחין שאינה מסתפקת במי גשמים שהיתה לחה ועתה נתייבשה אפי" לא התחיל להשקותה קודם המועד י"א²⁰ שמותר להשקותה אבל אם היא עתה לחה הוא רק הרוחה ואסור. וי"א²¹ להיפך שאסור ביבשה, ואינו מותר אלא אם היא עדיין לחה, שאין בה כל כך טירחא.

ד. מרביצין ... אבל לא במועד

פרחים שבעציץ שנבית, למרות שאין שום טירחא בהשקאתן אפילו בהשקאתם בדלי ובכלי, אין להשקותם בחול המועד, שהרי אין הפסד בכך מפני שמונחים בצל ויכול לעמוד כל המועד בלא השקאה מפני הלחות שבה, והרוחה היא ואסורה.

אולם פרחי ריח או נוי שיבלו ויאבדו מריחם או מראיהם, אם לא ישקו במועד, אפילו שהעציץ עצמו לא יפסד משקים אותם במעט מים ואפילו בדלי או בכלי כי הפרחים "לריח ולמראה" הם בבית ויפוי הבית הם ושרי. אך מאחר שעל פי רוב אין צריך להשקותם אלא רק פעם אחת

¹⁶ טעם הרמב"ם והכל בשער הציון שם א

¹⁷ חזו"א שם ד, ונדר הפסד תלוי לפי בצמח מה שמיועד למכירה ימדד לפי המכירה ומה שמיועד לנוי ימדד לפי מראיתו. עיין שש"כ סז הע' סד

¹⁸ אנ"מ אבהע"ז ד מט

¹⁹ מ"ב שם ג

²⁰ לבה"ל ד"ה שכיון זוהי דעת רש"י דכיון שהיתה לחה דינה כמו שהתחיל להשקותה דתפסד אם לא ישקנה ולחזו"א זוהי דעת הרמב"ם

²¹ לביאור הלכה שם זוהי דעת הרמב"ם

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת מועד קטן

בג' וד' ימים יש להשקותם בעיו"ט ובאמצע חוה"מ בפעם אחת. ואם הפרחים צריכים השקאה פעם בג' ימים יש להשקותם בעיו"ט ובא' בחוה"מ ובעיו"ט האחרון.²²

ה. מרביצין ... בשביעית ... מרביצין שדה לבן בשביעית כדי שיצאו ירקות למוצאי שביעית

בשביעית מותרת הרבצה היינו לזרוק עליהם רסיסי מים, אפילו בשדה הבעל המסתפקת במי גשמים.²³

בשעת הדחק, כשיש חשש להפסד גדול מותר להשקות השקיה רוויה בסוף שנת השמיטה כדי להכין את השטח לגידולי השנה השמינית.²⁴

ו. צדין את האישות

יבואר להלן דף ז. בעזה"ת

ז. הפירצה ... ובשביעית בונה כדרנו

פרצה²⁵ של גינה או שדה, שנתנו במקום הפרצה תל עפר ורוצה לסלקה ולבנות שם²⁶ לסתום את הפרצה, אם אינה מכשלת את הרבים כגון שאין התל גדול שרבים יכשלו בו אסור לבנותה, שנראה כעושה שמירה לפירות בשביעית²⁷, אלא ישאיר את התל עד אחר שביעית, ואפי' סמוכה לרה"ר, שמכיון שהיא סתומה עתה לא התירו לבנותה.

²² והי' בדעתי להורות שטוב שיטלו ידיהם לסעודה על הפרחים לפי מה שהבאתי (סימן ק"ג) דפס"ר בחוה"מ שרי, אבל מורה עולה על ראשי שילמדו מתוך כך להערים בדברים כי יסברו שזה ערמה בעלמא, וע"י הערמה הכל שרי. שו"ת באר משה (שמרן) חלק ז סימן קז

²³ חו"א שביעית מז יג

²⁴ מדברי הרמב"ן (תורת האדם, ענין אבלות, הוצאת מוסד הרב קוק עמ' קס"ו) משמע שמותר להשקות בשביעית כדי להקל על העיבוד בשמינית. בטעם ההיתר נראה לומר שהשקיה זו איננה מלאכה אלא הכנה למלאכה, שלא נאסרה בשמיטה, עי' חו"א (סי' י"ז ס"ק כ' ד"ה "מ"ק"), שבת הארץ (פ"א ה"ה אות כ"ז 7/). ומדברי הרמב"ם (פ"א ה"ח) שהשמיט הלכה זו, משמע שאוסר. ולכן קשה להתיר אא"כ יש לו הפסד גדול.

מאמר מרדכי שביעית פרק ד הערה לא

²⁵ רמב"ם הלכות שמיטה ויובל פרק ב הלכה יג

²⁶ רדב"ז ור"י קורקום

²⁷ חו"א שביעית סי' י"ט סקי"א

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת מועד קטן

ואם היתה מכשלת את הרבים או שלא היה שם תל עפר הסותמה אלא פתוחה לר"ה או לרשות חבירו²⁸ מותר לבנותה כיון שאינו אלא סותם ואפי' נתן אבן ע"ג צרור, וצרור ע"ג אבן, וטח בטיט. וי"א²⁹ דדוקא בפתוחה לרה"ר, ולא בינו לבין חברו.

וכל זה לסתום פירצה, אבל אסור לו לבנות גדר בשביעית בין שדהו לשדה חבירו³⁰, אבל בונה גדר בינו ובין ר"ה³¹.

גדר של חצר מותר לבנות, אפילו בינו לבין חבירו³².

²⁸ חזו"א שם

²⁹ במאירי בסוגייתנו שדוקא בינו לבין רה"ר מותר ולא בינו לבין חברו וכ"כ הרדב"ז ומרכה"מ וכ"נ בפה"ש וצ"ע

³⁰ דחיישי' שמא ימלך לזרוע אותו מקום ולא יעשה גדר. רא"ש ורע"ב מ"י וחזו"א שביעית סי' י"ח סק"ט וסי' י"ט סק"א וכ"כ רדב"ז ועי' ר"י קורקום ועי' בבעל הטורים ויקרא כ"ה י"א שכ' דאף אם בא על שדהו שטף נשמים לא יגדור אותה בשביעית וצ"ע דהא קי"ל דאוקמי אילנא מותר במקום פסידא, שו"ר דכונתו בזמן שצריך לפרוץ הגדר ע"ש. ציון ההלכה שם קנא

³¹ שאין דרך לזרוע סמוך לרה"ר ואין כאן מקום חשד

³² דרך אמונה שם צ צז

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>